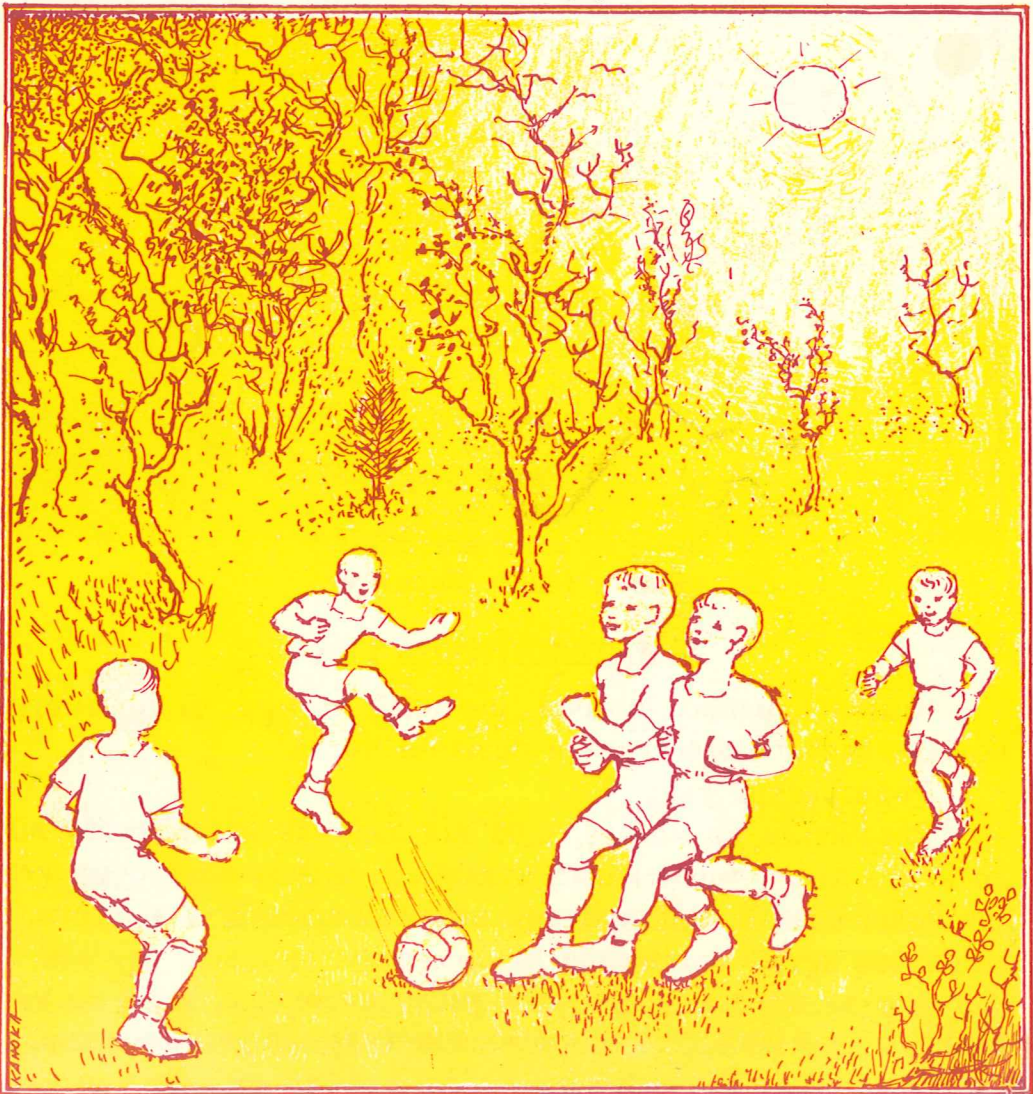

СОНЯШНИК

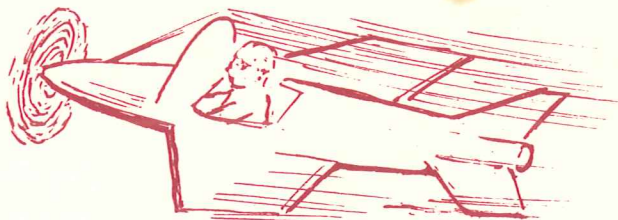
РІК II

ЛИСТОПАД — 1957 — NOVEMBER

Ч. 23

БУДУ

ЛІТУНОМ

Василь Дубіна

Я зроблю для себе літачок,
Витешу з берези чи із дуба
І перемалюю із книжок
Я на крилах золоті Тризуби.

Каже тато, що зовсім не тут
Наше щастя, — наша Батьківщина,
А десь там, де райдуги цвітуть
Полум'ям гарячим жовтосинім.

Тільки ж там недоля всім тяжка,
Для дітей страшна, холодна згуба:
Навіть і на крилах літачка
Їм не можна малювать Тризуба.

Виросту, і стану літуном,
Піднесуся в небеса орлино...
Як би не було, а все одно
Визволю я нашу Україну.

МАТЕМАТИЧНА ГРА

Кожен з наших читачів, що знає чотири дії арифметики, може навчитися відгадувати невідомі числа.

Робиться це так:

Зверніться до когось, щоб він задумав якесь число від 1 до 9. До цього числа нехай додасть 5, а одержану суму нехай помножить на 3. Від добутку нехай відніме 7, а від того, що лишиться нехай відніме ще 8.

Тепер нехай скаже вам, яке число лишилося, а Ви це число поділіть на 3 — вийде те число, яке задумав ваш товариш.

Площа, на якій сходяться вулиці Хрещатик, ім. Кірова та Олександрівський узвіз (до Подолу). Вгорі будинок Ради Міністрів. Ліворуч починаються славетні київські парки.

ВІДКИ ПОХОДИТЬ НАЗВА НАШОЇ СТОЛИЦІ?

Дуже часто можна почути питання:

— Звідки пішла назва столиці України, міста Києва?

Мабуть ніхто не зможе точно відповісти на це питання.

Багато легенд створено про заснування Києва і про походження його назви. Найпоширенішою була легенда, що Київ

побудували три брати: Кий, Щек та Хорив. Вони, ніби, й назвали місто по імені старшого брата, — Кия, Києвом.

Легенда говорить і про те, що в цих трьох братів була ще й сестра на ім'я Либедь. Ще й досі є в Києві маленька річка, яка зветься Либедь. Колись це була чимала ріка, на якій стояла княжа фльота. (“А на Либеді колихалась білокрила фльотилія князя...”)

Друга легенда каже, що Кий був не князь, а перевізник на Дніпрі. Колись казали: “Ходім на Київ перевіз”. Відси, нібито, й походить назва Київ.

Виводять цю назву і від слова “кий” — палиця...

У самому ж місті колись протікала річка Киянка і ріс густий, непроходимий ліс — дебр Киянська.

Деякі історики догадувались, що ім'я нашого міста узято від чужих народів. Мовляв, тут колись пропливали Дніпром фінікійці. На горі вони побачили печеру. По-фінікійському печера зветься “кієхв”. От відси й походить назва нашого міста...

Бульвар ім. Тараса Шевченка в Києві

У Золотоворітському сквері

У дуже давні часи десь коло Києва було місто Азагоріум. Місцеві люди називали те місто Загорієм. Це значить, що воно було за горою. Отже, десь поблизу була гора. А сармати, що жили тоді тут, звали гору “кива”. Це теж нагадує назву Київ.

Араби називали нашу столицю “Куявія”. Але це все тільки здогади, а назва Київ таки наша, українська.

Мабуть тому, що слава Києва ішла далеко по землі, цим ім'ям наші предки й називали свої міста, села і місцевості. Отже, Київ — чисто українська назва.

Собор св. Андрія Первозванного, збудований на тій горі, на якій колись св. Андрій закопав першого хреста в Києві

Є переказ, що апостол Андрій Первозванний плыв по Дніпру вгору з своїми учнями, щоб проповідувати слово Боже в Україні. І приплив апостол Андрій аж до того місця, де тепер стоїть Київ. Усі гори на правому березі Дніпра були вкриті великими гарними лісами. Зійшов святий Андрій на найвищу гору, поставив на ній хреста і сказав:

— І засяє на цих горах благодать (ласка) Божа. Збудується тут місто велике, і з міста цього піде слово Боже у всі краї.

Так і заснувався Київ. Першим будівничим Києва був святий апостол Андрій Первозванний, бо він закопав першого хреста на київських горах.

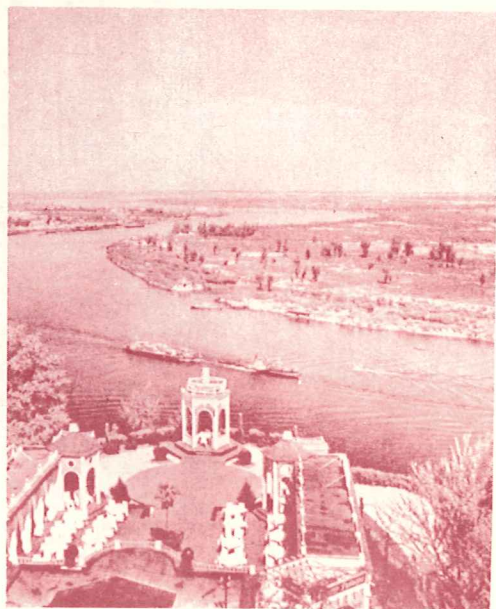
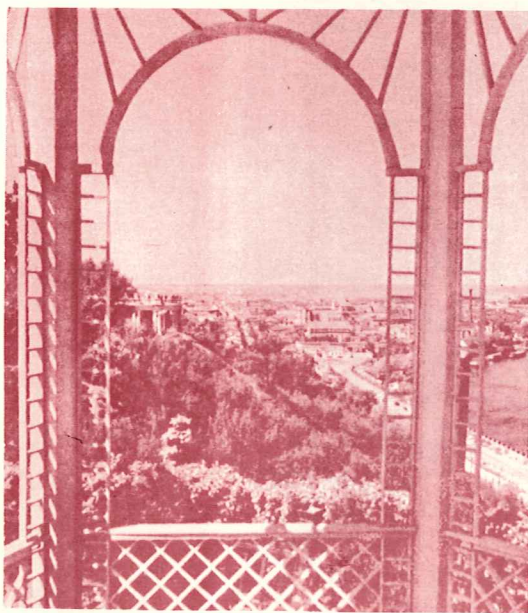
Справдилось і пророцтво апостола Андрія: християнська віра поширилась з Києва не тільки по всій Україні, а й по всій Східній Європі. Київ став колискою християнства для багатьох народів.

Це було коло двох тисяч років тому. З того часу Київ дуже розбудувався, розрісся по всіх горах. Став він великим і гарним містом. У Києві збудовано багато церков та монастирів. Колись ті всі церкви мали позолочені бані. Коли дивитися здалеку, то здавалось, що Київ накритий золотою шапкою. От люди й прозвали його за те Золотоверхим.

Сьогодні в Києві є мільйон мешканців. Київ тепер — одне з найкращих міст світу.

У дальших нарисах ми напишемо про нашу столицю ще більше.

П. Волиняк

Мальовничі краєвиди видно із схилів придніпровських парків

Володимир ІВАНОВИЧ

В БІЛУ СНІГОВИЦЮ

Народна казка

I

Як в степу крутилась
Біла сніговиця,
Вийшла на дорогу
Стріляна лисиця.

Вийшла на дорогу,
Підвелася дибки:
— Де б мені дістати
На сніданок рибки?

Та невже сьогодні
Й поживитись ніде?
Коли раптом чує —
Щось рипить і їде.

Придивилась краще:
— Єй-бо, дід Микита,
Волохата шапка
Ще й дірява свита.

Глянула наліво,
Зиркнула направо.
Й поперек дороги
Витяглась лукава.

Ані пари з рота,
Ані кліпне оком,
Нібито і справді
Здохла ненароком.

А Микита їде,
Їде, поганяє:
— Гайда, вороненька,
Гайда, підпряжня!

Бач, яка негода,
Клята завірюха,
Лізе тобі в очі,
Затуляє вуха.

Стрімголов несеться
З лугу, з оболоні...
Раптом захропіли
Й зупинились коні.

Дивиться Микита:
Щось незрозуміло —
Чи воно — лисиця,
Чи нечиста сила?

— Ти диви!
Для жінки
Комір непоганий!
Взяв за хвіст лисицю
Та й поклав у сани.

— Ну, рушайте, милі,
По сніжку-пороші,
Буде бабі радість,
Будуть бабі гроші.

А мені наливка,
Сало й паляниця...
«Це ще буде видно»,
Хмикнула лисиця.

«Я б сама те сало
З апетитом з'їла...»
Тут уже лисиця
Очі розтулила.

Дід Микита їде,
Коні поганяє,
А в задку лисиця
Рибку викидає.

Скоро тої риби
Наче й не бувало
І сама лисиця
Пропадом пропала.

Он сади і хати
Видно під горою,
Й хлопчаки худобу
Гонять з водопою.

Ось уже й тополя
На краю болота,
І сердита баба
Вийшла за ворота.

— Де це ти так довго,
Діду, забарився?
Вдосвіта про тебе
Сон мені приснився.

Нібито у полі
Я тебе шукала.

І... хвостом лисичим
Сльози витирала.

Обернувся рибалка,
Й моторошно стало:
— Чи ти знаєш, Ганно,
Все лисиця вкрала.

— Та яка лисиця? —
— Та ота, котора
Курку зозулясту
Вкрала позавчора.

Тільки не хвилюйся,
Заспокойся, мила,—
Ну, пропала риба,
Скільки того діла.

Кинь журбу, та й годі,
Під лиху годину,
Може, ту лисицю
Я іще зустріну.

Вже тоді для неї
Буде справжня втіха!
Сів Микита в сани
Та й назад поїхав.

III

Повезло Микиті —
Знову, як і вперше,
Карасів налізло
Майже повні верші.

Їде дід Микита
По старому сліду,
Та чомусь у снях
Не сидиться діду.

Дивиться Микита:
Що воно за чудо?

Прямо на дорозі
Вивернулась груда.

Та чому це груда
Має тут з'явиться?
Придивився добре,
А воно — лисиця.

Ані пари з рота,
Ані кліпне оком,
Нібито сердешна
Здохла ненароком.

— Щось воно не теє,—
Дід нахмурич брови
Й витягнув з-під себе
Пужално тернове.

Видно, доконала
Вража завірюха...
Та й узяв лисицю
За обидва вуха.

Намотав на руку
Хвіст її пухнастий
І тоді вже каже:
— Ну, кумасю,
Здрастуй!

Що це ти куняєш?
Піднімайся, мила,
Й розкажи відверто
Як ти рибу з'їла.

Може, ти для мене
Й потанцюєш трохи,
Як почну я з тебе
Вибивати блохи.

Та не тільки блохи,
А й повадки хитрі...
Пужално тернове
Свиснуло в повітрі.

Пужално тернове —
Це тобі не цяця.
Кавкнула лисиця
І давай пручаться.

А дідок періщить,
Наче ріже скибу:
— Це тобі за курку,
Це тобі за рибу!

А оце за півня,
Що торік украла...
Як же ж моя баба
Гірко горювала!

Я тебе, хапуго,
Ще не так притисну!
Та якраз на цьому
Хвіст лисиці тріснув.

— Тьфу! —
Сказав Микита, —
Знов мені невдача.
Ач, як по заметах

Скільки духу скаче.

— Го-го-го!
Чи чуєш?
Га-га-га!
Та де там!
Скрилася лисиця
За крутим заметом.

Й перед тим,
Як зникнуть
Назавжди із виду,
Стала і оцупком
Помахала діду.

IV

Взяв хвоста Микита
Й витіпав старанно:

— Повезу додому,
Хай побачить Ганна.

— Ну,
Рушайте, милі,
В снігову порошу,
Я ж вам заспіваю
Пісеньку хорошу.

«Ой, не шуми, луже,
Зелений байраче...»
Интересно глянуть,
Де лисиця скаче.

Та усе завів
Білий сніг, як вата,
Й незабаром зникла
Шапка волохата.

...А в той час
У лісі
Хтось

Порушив спокій,
Затріщали хором
На гілках сороки:

— Чи ви чули?
Гляньте! —

— Чок-чок-чок!
Дивіться!
Ходить по діброві
Без хвоста лисиця.

— Подождіть, сороки,
Галас ні до чого! —
З дуба вікового.

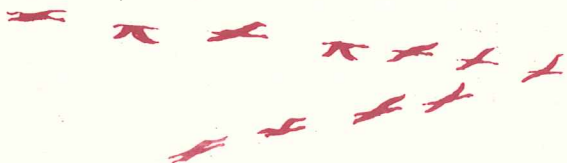
Що хвоста немає —
Не таке вже й лихо, —
Можна причепити
З очерету віхоть.

Та не в цьому справа
І не в цьому сила,
Кра-ще б ти, кра-суне,
Кра-сти не ходила.

Пам'ятай, що кажуть
Працьовиті люди:
Хто живе нечесно,
Горе тому буде!

От і все.
На згадку
Вам весела казка,
А мені?
Будь ласка,
Хоч бубликів в'язка.

Марія ПОЗНАНСЬКА

ЖУРАВЛІ ЛЕТЯТЬ

Журавлі летять, курличуть,
Шлють останнє „прощавай!“,
Літечко з собою кличуть,
Забирають в теплий край.

Ой, як жалко мені літа
І журавликів моїх!
Та не буду я тужити,
Бо весною стріну їх.

Юрко ГИЦІЧ

БОРСУК-ЗАГОТІВНИК

Кінець жовтня. Ліс ніби палахкотів своїми багряними, жовтими і пурпуровими кольорами. Накинула на себе жовте вбрання берізка, причепурившись перед зеленим дубом, далі багряніла груша-дичка, червоним золотом спалахував дикий виноград, вогняними язиками побіг по кушах. Невтомно стукали десь на сосні дятли у своїх кузнях.

Тільки я присів на пеньок, щоб розглянути цю чарівну осінню красу, як мою увагу відразу привернуло зовсім інше. На пеньках і суховітті лежали вправно розкладені гриби. Одні вже були сухі, другі — прив'ялі, а інші зовсім свіжі, наче щойно зірвані. Хто ж влаштував цю дивовижну сушарню?

Небагато довелося мені задумуватися над тим, хто ж саме господар цього таємничого лісового підприємства. Коли я держав у руках грибок, щось майнуло перед моїми очима. Поглянувши, я відразу побачив лісового звірка-борсука, що спритно пірнув у свою нору, замасковану сухим листям. Тепер я пригадав, як мій давній знайомий лісник клявся мені, ніби борсук заготовляє собі на зиму гриби.

— Сушить він їх у теплі дні, — говорив лісник, — вправно розкладаючи на пеньках, сушнику та на опалому листі. Так і заготовляє він собі їжу, а потім переносить її в нору.

Можливо, в цьому є й правда, бо хто ж міг влаштувати у лісі подібну заготівлю? Близьке до сушарні лігво борсука мене в цьому переконувало.

Згодом мені довелося ще кілька разів натрапляти на такі ж сушарні, поблизу яких були борсучі нори. А одного разу я побачив, як борсук спритно виймав передніми лапками опень-

ки і складав на купку. Одні, роздивившись, він залишав на місці, а інші брав у зуби і ніс до галявинки, де на великому пеньку була його сушарня.

Цей лісовий трудівник, як я потім пересвідчився, був дуже перебірливий і вимогливий до їжі. Він збирав і сушив тільки молоді і соковиті гриби, а червиві й трухляві кидав.

Хитрий борсук і, як бачимо, добрий господар. Поки звірок засне на зиму, він хоче ще поласувати смачною їжею. А коли й прокинеться під весну, то й тоді буде чим пожитися.

Один лісник мені розповідав, що борсук після м'яса обов'язково «чистить зуби» сухими грибами, щоб харчі, мовляв, не приїдалася. І в цьому, можливо, є доля правди.

Марія ПОЗНАНСЬКА

ІДУТЬ ДОЩІ

Йдуть, і йдуть, і йдуть дощі.
Стали чорними кущі,
І дерева чорні стали,
Бо листочки всі опали.
Тільки дуб стоїть у листі,
калинонька в намисті.

КАРТОПЛИНА ТА ІЖАК

Василь Дубина

Ілюстрації К. Мілонадіса

Котилася картоплина
Із гори,
А до неї їжачина
Говорив:

— Зачекай же, картоплинко,
Не втікай,
Ти ж до мене, на хвилинку,
Завітай.

Картоплину невеличку
Я люблю,
Я тебе на гостру шпичку
Настромлю.

Ми покотимося разом
Наврошки,

І з'їдять тебе ізразу
Їжачки.

Нахмурилась картоплина,
На горбі.
— Я виросла, їжачино,
Не тобі.

Я ще хочу у землиці
Прорости,
Не чіпляй мене на спиці,
Відпусти.

Та й який же ти негарний —
В колючках, —
Відказала й залишила
Їжачка.

„СОНЯШНИК”, ілюстрований місячник для дітей.

Редактор — Петро Волиняк

Передплата на рік: Канада 3.00 дол., США — 3.50 дол. Австралія
й Англія — 20 шилінгів, інші країни — рівновартість 3.00 доларів.
Передплату і все листування слати на адресу:

“NOWI DNI”, Box 452, Term. “A”
Toronto, Ont., Canada.